Motlys

Lørdagsmagasin for filosofi, kritisk tenkning og politisk økonomi

UKENS HOVEDSAK · JOHN BERGER 100 ÅR

Å se er å ta stilling

John Berger ble født i London 5. november 1926. Hundreårsdagen kommer med en ny biografi, nyutgivelser og en strøm av essays. Spørsmålet de fleste unngår, er hva det betyr at en revolusjonær kritiker nå blir feiret som klassiker.

Berger skrev om kunst, bønder, migranter og fotografi, og han nektet å skille estetikk fra politikk. Han var formet av Frederick Antal, Lukács og Ernst Fischer. Da han fikk Bookerprisen for «G.» i 1972, ga han halve prisen til De svarte pantere, i protest mot sponsorens rikdom fra plantasjer i Karibia. Samme år kom TV-serien «Ways of Seeing», et svar på Kenneth Clarks «Civilisation» (1969) og en lesning av Benjamins kunstverkessay for et TV-publikum. Christopher Bray i Prospect og Conrad Landin i Apollo leser begge Tom Overtons nye biografi «From Life» som portrett av en mann i stadig revolusjon.

Dissent går lenger og spør hva som skjer når arven blir pensum. Verso gir ut en «Essential»-serie i 13 bind og selger en caps med påskriften «Art and Revolution». Samtidig peker John-Paul Stonard i The Art Newspaper på at Storbritannia bare markerer ham med en liten tegningsutstilling i Norwich. Brooklyn Rail tar for seg filmene Berger laget med Alain Tanner. Brett Story arbeider med «The Production of the World», en arkivfilm om Berger og CIAs rolle i den kulturelle kalde krigen.

Det som blir stående usagt, er hvor ubehagelig Berger fortsatt er. Han skrev om Palestina, om Bush-krigene og om bønder som modernitetens taper. openDemocracy har trykket tre av disse tekstene på nytt. Det er de tekstene som tester om jubileet handler om å se, eller bare om å samle.

LES MER → Prospect: The many revolutions of John Berger · Dissent: A Dream of John Berger · Apollo: Conrad Landin om «From Life» · The Art Newspaper: Berger at 100 · Brooklyn Rail: John Berger and the Cinema · openDemocracy: tre Berger-tekster · Field of Vision: The Production of the World · Klassekampen: «Følg blikket!» (abonnement)

I DENNE UTGAVEN

Nytt denne uken
Skribenter i fokus
Småstaten som svar
Malm stengt ute
Kapitalisme og demokrati
Stat, imperium og krig
Idéhistorie
Litteratur og kritikk
Film, musikk og kunst
Norden
Kjenn ditt arkiv
Lytt
Konferanser og seminarer
Videre lesning
Om Motlys

UKENS SKRIBENTER

Wolfgang Streeck
om demokratiets muligheter

Sophia Goodfriend
om det nye Israel

André Singer
om Lulas fjerde periode

Peter D. Thomas
om Gramsci, til minne

NYTT DENNE UKEN

Hva som er kommet, og hvor det står i bladet

NEW LEFT REVIEW · NR. 161

Septembernummeret dekkes i sin helhet

Streeck og Dunn står under «Småstaten som svar», sammen med Collins. Goodfriend og Getachew står under «Stat, imperium og krig», Lucas og Hazeldine under «Kapitalisme og demokrati», Anderson og Ginzburg under «Idéhistorie», og Tarkovskij-dossieret under «Film, musikk og kunst».

LES MER → NLR 161: innholdsfortegnelse

SIDECAR

Ett nytt innlegg

Liam Shaws essay om biologisk krigføring står under «Stat, imperium og krig».

LES MER → Sidecar

LRB · NYRB · DRB · RADICAL PHILOSOPHY

Ingen nye nummer siden sist

Resten av LRB nr. 20 er samlet under «Litteratur og kritikk» og i «Videre lesning», og LRBs podkaster står under «Lytt». DRB kommer med nytt nummer 1. desember.

LES MER → LRB vol. 48 nr. 20

NYHETSBREV

Ikke lest denne uken

The Syllabus og NYRB-brevene var ikke tilgjengelige denne uken. Neste nummer tar dem igjen.

LES MER → The Syllabus

SKRIBENTER I FOKUS

Tre portretter og et intervju

NLR · WOLFGANG STREECK · NR. 161

Streeck: små enheter mot stor kapital

Den tyske sosiologen Wolfgang Streeck, tidligere direktør ved Max Planck-instituttet i Köln, har i femten år skrevet om hvordan finanskapitalismen har tømt demokratiet for innhold. Mest kjent er «Buying Time» (2013) og «How Will Capitalism End?» (2016). I «Taking Back Control?» argumenterer han for at demokratisk kontroll bare kan gjenvinnes ved å bevege seg nedover i politisk skala, mot det han trassig kaller Kleinstaaterei.

Han er aktuell nå fordi NLR trykker hans svar til John Dunn, se «Småstaten som svar». Slik kan du begynne: «Buying Time» (Verso), essayet «How Will Capitalism End?» i NLR 87 og hans DRB-essay om Europas framtid fra i høst.

LES MER → NLR: Democratic Possibilities (abonnement) · NLR 87: How Will Capitalism End?

JACOBIN · INTERVJU · ANDRÉ SINGER

Singer: innstramningene er hovedkampen

André Singer, statsviter i São Paulo, var Lulas talsmann fra 2003 til 2007 og laget begrepet «lulisme» i «Os sentidos do lulismo» (2012). Etter at Lula slo Flávio Bolsonaro 25. oktober, forklarer han valget som et oppgjør mellom to klasseoverskridende koalisjoner: den bolsonaristiske «konføderasjonen» og den lulistiske «concertación». Bolsonarismen beskriver han som et autokrati med fascistisk slagside. Han mener også at mobiliseringen før andre valgomgang ikke var populisme.

Den egentlige kampen står ifølge Singer foran. Borgerskapet vil ha harde innstramninger, og Lulas koalisjon er splittet. Slik kan du begynne: intervjuet i Jacobin, «Os sentidos do lulismo» og den nye boka «Impasse» (august 2026).

LES MER → Jacobin: Austerity Is Now the Central Conflict in Brazilian Politics (gratis konto)

NLR · INTERVJU · SOPHIA GOODFRIEND · NR. 161

Goodfriend: okkupasjonen som teknologiskole

Antropologen Sophia Goodfriend gjorde feltarbeid i Israel og på Vestbredden fra 2021 til 2024 og intervjuet både veteraner fra etterretningsenheten 8200 og palestinere som lever under overvåkningen. Hun viser hvordan militær målutvelgelse ble markedsført som et kodekurs for «startup-nasjonen». Enheten tok i bruk prediktive algoritmer på palestinske telefon- og nettdata allerede på 2010-tallet.

«The civilian mass-surveillance systems in the Occupied Territories are the real source of any Israeli tech advantage», sier hun. Ukens eneste teknologitema leses best sammen med Eyal Weizmans «Necro-Economics» i LRB. Slik kan du begynne: intervjuet i NLR, som er gratis, og hennes kommende bok om Israels militære teknologi.

LES MER → NLR: The New Israel (gratis) · LRB: Weizman, Necro-Economics (abonnement)

HISTORICAL MATERIALISM · TIL MINNE · PETER D. THOMAS

Peter D. Thomas (1973–2026)

Den australske Gramsci-forskeren Peter D. Thomas døde av hjerteinfarkt 11. oktober, 53 år gammel. Doktorgraden fra Amsterdam begynte som en kritikk av Perry Andersons og Louis Althussers Gramsci-lesninger, og den ble boka «The Gramscian Moment» (2009). Han leste Gramsci som en tenker av åpne spørsmål om revolusjonær praksis. Det sentrale var «den integrale staten», ikke hegemoni forstått som samtykke.

Dødsfallet kommer uken før hundreårsdagen for Gramscis arrestasjon 8. november 1926. Slik kan du begynne: «The Gramscian Moment», minneordet fra HM-redaksjonen og Adam David Mortons tekst om «the Peter Thomas moment».

LES MER → Historical Materialism: Remembering Peter D. Thomas · PPE Sydney: The Peter Thomas Moment

SMÅSTATEN SOM SVAR

Debatt: Streeck, Dunn, Collins og Kunkel om nasjonen og demokratiet

NLR · NR. 160–161 · LESEREKKEFØLGE

Fire tekster i rekkefølge

1. Benjamin Kunkel, «The New National Question» (NLR 160). 2. John Dunn, «Democracy?», en anmeldelse av Streecks «Taking Back Control?». 3. Wolfgang Streeck, «Democratic Possibilities», som er svaret. 4. Jacob Collins, «Reimagining the Nation», et svar til Kunkel som er gratis.

Bakgrunnen er at venstresiden har mistet troen på at globale institusjoner kan temme kapitalen. Spørsmålet er om nasjonen, eller noe enda mindre, kan bli et redskap for det.

LES MER → NLR 161: innholdsfortegnelse

NLR · JOHN DUNN · NR. 161

Dunn: kontroll er en luftspeiling

Den britiske idéhistorikeren John Dunn mener Streecks bok kom til et uheldig tidspunkt. Målt mot «Det kommunistiske manifest» fra 1848 har visjonen om kapitalismen som en ustoppelig kraft fått rett, og å «ta tilbake kontrollen» ser ut som en luftspeiling. Dunn skriver fra en lang Cambridge-tradisjon som er skeptisk til at demokratiet noen gang har styrt økonomien.

LES MER → NLR: Democracy? (abonnement)

NLR · WOLFGANG STREECK · NR. 161

Streeck: ned i skala

Streeck svarer at desentralisering er den eneste realistiske veien til demokratisk styring av kapitalismen. Mindre enheter er lettere å holde ansvarlige og vanskeligere for kapitalen å spille ut mot hverandre. Han tar Brexit-slagordet tilbake fra høyresiden. Det han ikke svarer godt på, er hva småstatene skal gjøre med kapital som ganske enkelt flytter.

LES MER → NLR: Democratic Possibilities (abonnement)

NLR · JACOB COLLINS · NR. 161

Collins: lastebilsjåfører og skilpadder

Collins tar opp slagordet «Teamsters and turtles» fra Seattle i 1999 og spør om økonomisk nasjonalisme kan ta venstreorienterte former. Uenigheten handler egentlig ikke om nasjonen, men om skala: hvor demokratisk makt kan samles, og om det gamle håpet om internasjonal solidaritet fortsatt har en adresse.

LES MER → NLR: Reimagining the Nation (gratis)

MALM STENGT UTE

Hendelse: Andreas Malm nektet innreise før Historical Materialism i London

LESEREKKEFØLGE

Slik henger saken sammen

1. Uttalelsen fra redaksjonen i Historical Materialism. 2. Versos uttalelse, med Tariq Ali. 3. Chris Saltmarsh i Jacobin, «Let Andreas Malm Speak». 4. Lithubs oppsummering. 5. DN med Malms egen reaksjon. 6. BBC om Sally Rooney-saken, som Saltmarsh setter i samme mønster.

LES MER → Historical Materialism: uttalelse · Verso: uttalelse

JACOBIN · CHRIS SALTMARSH · 3. NOVEMBER

Hva som skjedde

Den svenske humanøkologen Andreas Malm fra Lund, forfatter av «How to Blow Up a Pipeline» og «Fossil Capital», skulle tale sammen med Huda Ammori fra Palestine Action på et Tribune-arrangement, delta på Historical Materialism-konferansen og intervjues av BBC Radio 4. Innenriksdepartementet trakk tilbake reisetillatelsen hans fordi nærværet hans ikke var «conducive to the public good». Han deltok i stedet på video.

Saltmarsh knytter saken til innreiseforbudet mot Hasan Piker og ser et mønster av undertrykkelse av Palestina-solidaritet under Labour. Tariq Ali sier at han ikke har sett noe lignende på over 55 år.

LES MER → Jacobin: Let Andreas Malm Speak (gratis konto) · Lithub om forbudet · DN: Malm er bedrøvet (gratis konto) · BBC: Rooney-saken

HVA UENIGHETEN EGENTLIG GJELDER

Ytringsfrihet eller terrorlov

Myndighetene viser til at Palestine Action er forbudt som terrororganisasjon, og regner forsvar for sabotasje som en trussel mot den offentlige orden. Kritikerne mener at forskning på politisk vold nå blir behandlet som om den var volden selv. Under ligger et eldre spørsmål som Malm selv har stilt i klimabevegelsen: hvor går grensen mellom sivil ulydighet og sabotasje, og hvem får trekke den?

LES MER → Historical Materialism: konferansen 2026

KAPITALISME OG DEMOKRATI

Arbeid, flaskehalser og England

JACOBIN · MATT MCMANUS · NOVEMBER

Elizabeth Anderson: likhet handler om hvem som styrer

McManus gir en oversikt over filosofen Elizabeth Anderson, Rawls-elev ved University of Michigan, fra «Value in Ethics and Economics» (1993) til den nye boka «Hijacked». I «What Is the Point of Equality?» angrep hun både G. A. Cohen og Ronald Dworkin for å gjøre likhet til et fordelingsspørsmål. For Anderson handler likhet om relasjoner og om frihet fra dominans, og arbeidsplassen er dagens tydeligste tyranni.

McManus mener hun til slutt må gå lenger enn liberalismen og forbi kapitalismen. Det han ikke drøfter, er hvorfor arbeidsplassdemokrati har så svakt fotfeste i fagbevegelsen selv.

LES MER → Jacobin: Equality Is About Who Rules (gratis konto)

NLR · ROB LUCAS · NR. 161

Kvelningspunktenes år

Lucas anmelder Edward Fishmans «Chokepoints», om hvordan USA har gjort finansielle og teknologiske knutepunkter til våpen. Han kaller 2026 «kvelningspunktenes år», med Maduro og Hormuzstredet som eksempler. Sanksjonsmakten er blitt den globale kapitalismens skjulte styringsform, og den virker best der dollarsystemet går uimotsagt.

LES MER → NLR: The Stranglers (abonnement)

NLR · TOM HAZELDINE · NR. 161

Brexits lange forhistorie

Hazeldine leser Tim McTagues «Between the Waves», som sporer Brexit tilbake til Enoch Powell og tiårene mellom de to EU-avstemningene. Det gir en lengre historie om engelsk nasjonalisme enn den vanlige fortellingen om 2016, og det er nyttig lesning ved siden av Streeck-debatten.

LES MER → NLR: That England (abonnement)

STAT, IMPERIUM OG KRIG

Avkolonisering, pest og politivold

NLR · ADOM GETACHEW · NR. 161

Tre bølger av avkolonisering

Statsviteren Adom Getachew, kjent fra «Worldmaking after Empire», anmelder Martin Thomas' «The End of Empires». Hun skiller mellom tre bølger i historieskrivingen: studiene av nye stater på 1950- og 60-tallet, den nasjonalismekritiske bølgen fra Subaltern Studies på 1970- og 80-tallet og dagens globale lesninger, som også kritiserer den andre bølgens metodiske nasjonalisme. Spørsmålet er om imperiets slutt var en frigjøring eller en omforming av avhengighet, og det står fortsatt åpent.

LES MER → NLR: Making the Post-Colonial World (abonnement)

SIDECAR · LIAM SHAW · 5. NOVEMBER

Fra svartedauden til laboratoriet

Mikrobiologen og historikeren Liam Shaw leser Annie Jacobsens «Biological War», som går fra svartedauden via sovjetiske programmer til konstruerte patogener og Covid. Shaw viser at mye av det som er mulig i prinsippet, svikter i praksis. Han mener Jacobsen gjør biologisk trussel til et spørsmål om krig, ikke økologi, og dermed flytter smittsomme sykdommer fra folkehelsen til forsvaret. Det paradoksale er at skrekkfortellingen virker beroligende: med en skurk slipper vi å snakke om hvordan vi selv skaper pandemiene.

LES MER → Sidecar: Nefarious Intent

EUROZINE · 3. NOVEMBER

Serbia: studentene tok makten

25. oktober vant studentbevegelsens valgliste 140 av 250 seter i Serbia, til tross for valgfusk. Bevegelsen vokste fram etter at baldakinen på jernbanestasjonen i Novi Sad raste sammen 1. november 2024 og drepte 16 mennesker. Her skriver deltakere selv om plenumene, de 80 000 frivillige valgobservatørene og demokratiet som omsorg og deltakelse. Det store spørsmålet, hvordan en bevegelse styrer uten å bli et parti, står ubesvart.

LES MER → Eurozine: Democracy unfolding

IDÉHISTORIE

Gramsci, 1956 og to historikere

RTÉ BRAINSTORM · 6. NOVEMBER

Hundre år siden Gramsci ble arrestert

Antonio Gramsci ble arrestert i Roma 8. november 1926. Aktor skal ha sagt at «denne hjernen må hindres i å fungere i tjue år». I fengselet skrev han 33 notatbøker om hegemoni, intellektuelle og staten. RTÉ minner om hvorfor Gramsci forblir farlig for autoritære regimer. Samtidig kom nyheten om at Meta blokkerte promoteringen av minnemarkeringen i Ghilarza på Sardinia.

På Brill kommer Craig Brandists «Gramsci in Russia», som ut fra Komintern-arkivene viser hvordan Gramsci ble formet av årene i Moskva. Det ligger et uutforsket spørsmål der: hvor mye av «hegemoni» er oversatt fra russisk.

LES MER → RTÉ: Why Gramsci's work has never been more pertinent · Historical Materialism: Gramsci in Russia

JACOBIN · ADAM FABRY OG ANITA ZSURZSÁN · 4. NOVEMBER

1956 var et arbeideropprør

Sytti år etter at sovjetiske stridsvogner knuste Ungarn-oppstanden, viser Fabry og Zsurzsán at både Moskvas «kontrarevolusjon» og Vestens «opprør mot kommunismen» skjulte arbeiderrådene som drev revolusjonen. Lukács satt i Imre Nagys regjering. Teksten er også et oppgjør med Orbán-statens nasjonalkonservative bruk av 1956.

LES MER → Jacobin: The 1956 Hungarian Uprising Was a Working-Class Revolt (gratis konto)

NLR · ANDERSON OG GINZBURG · NR. 161

Brevvekslingen, del to

Perry Anderson og Carlo Ginzburg fortsetter korrespondansen om religion, Hobbes og Vico, om Lampedusa og om De Quincey og Freud. Det er to av de siste store universalistene på venstresiden som diskuterer hva historisk kunnskap er, med uenigheter de ikke prøver å glatte over.

LES MER → NLR: Anderson, innledning (abonnement) · NLR: Korrespondansen (abonnement)

OXFORD · TIL MINNE

Chris Wickham (1950–2026)

Den marxistiske middelalderhistorikeren Chris Wickham døde 9. oktober. «Framing the Early Middle Ages» (2005) leste overgangen fra Roma til middelalderen gjennom bønder, skatt og jord. Han viste at historie nedenfra også kan skrives i stor skala.

LES MER → University of Oxford: Chris Wickham

LITTERATUR OG KRITIKK

Romaner, nysgjerrighet og poesi

LRB · JORDAN KISNER · 5. NOVEMBER

Missouri Williams' nihilisme

Kisner leser «The Vivisectors», Missouri Williams' andre roman etter «The Doloriad». Romanene kaller hun «ondskapsfulle, grelle og høylytt nihilistiske». Spørsmålet er om nihilismen er et grep eller en holdning, og hva det sier om en generasjon britiske forfattere som skriver etter at framtiden er avlyst.

LES MER → LRB: Big Dead Rock (abonnement)

LRB · ADAM PHILLIPS · 5. NOVEMBER

Er nysgjerrighet bra for oss?

Psykoanalytikeren Adam Phillips spør om nysgjerrighet faktisk er en dyd, eller om den like gjerne kan være en last. Han stiller spørsmålet i en tid som hyller nysgjerrighet som en kompetanse.

LES MER → LRB: Is curiosity good for us? (abonnement)

DRB · CONOR MCCARTHY · HØSTNUMMERET

Engelskfagets oppkomst

McCarthy anmelder Stefan Collinis «Literature and Learning», en stor historie om engelsk litteratur som universitetsfag i Storbritannia fra 1860-årene til 1960-årene. Kampen om hva litteraturfaget skulle være, var også en kamp om klasse og nasjon.

LES MER → DRB: The Rise of Eng Lit.

FILM, MUSIKK OG KUNST

Tarkovskij, Godzilla og Berger på film

NLR · EMILIE BICKERTON · NR. 161

Striden om «Ivans barndom»

Da Tarkovskijs debutfilm vant i Venezia i 1962, ble den slaktet av Ugo Casiraghi i det kommunistiske dagbladet l'Unità. Jean-Paul Sartre svarte med et brev der han anklaget den italienske venstresiden for skjematisme. Bickertons dossier trykker tekstene, sammen med Vittorio Stradas essay om «prosa» og «poesi» i sovjetisk kultur, med Eisenstein og Sjklovskij som referanser. Det er en strid om hva sosialistisk kunst kan tåle av indre liv.

LES MER → NLR: Bickerton, innledning (abonnement) · NLR: Sartre (abonnement) · NLR: Strada (abonnement)

KLASSEKAMPEN · BENJAMIN YAZDAN · 5. NOVEMBER

«Godzilla Minus Zero»: sjeldent antiamerikansk

Takashi Yamazakis oppfølger til den Oscar-vinnende «Godzilla Minus One» er ifølge Yazdan mindre imponerende, men kompenserer med geopolitisk krutt. Han minner om at Ishirō Hondas original fra 1954 ikke var en kryptisk allegori, men en direkte film om atomvåpen. Sight and Sound har monsteret på forsiden av desembernummeret. Se også Jameson-spalten.

LES MER → Klassekampen: anmeldelse (abonnement) · Sight and Sound: desembernummeret

VERSO · INTERVJU

Å distribuere film politisk

Graham L. Carter driver enmannsselskapet Several Futures, som distribuerer «auteurfilm og antiimperialistisk film» i USA, blant annet om Palestina og Libanon. Han forteller om økonomien i uavhengig distribusjon, om kategorien «politisk film» og om den libanesiske regissøren Heiny Srour. Han mener cinefile ofte skyver politikken i bakgrunnen, mens aktivister ofte ikke bryr seg om formen. Bergers og Tanners filmer var også avhengige av slike kretsløp.

LES MER → Verso: Distributing Films Politically

NORDEN

Marx, Paris og nostalgi

SALONGEN · ANMELDELSE

Agora: «Marx i dag»

Salongen anmelder dobbeltnummeret av Agora (1–2/2026), redigert av Lars Andresen og Geir O. Rønning. Det har bidrag om kriser (Jacobsen), automatisering (Shammas), reaksjonær populisme (Bolt), håp (Sveinungsson) og moral (Øversveen), og to tekster om «Kapitalen» i Norge (Aakvaag og Høghaug). Ifølge anmelderen kombinerer bidragene på sitt beste filologisk presisjon med empirisk analyse. Spørsmålet nummeret ikke stiller, er hvorfor norsk marxisme så sjelden når ut av akademia.

LES MER → Salongen: Marx for vår tid?

VAGANT · JONATHAN LITTELL · 6. NOVEMBER

Åpent brev til Macron

Forfatteren av «De velvillige» skriver til presidenten etter at sønnen hans fikk hånden skadet av politibatonger under en fredelig demonstrasjon i Paris 24. oktober. Littell setter innenriksministerens beskrivelse av «venstreekstremister» opp mot det sønnen faktisk så. Han leser politivolden som svaret til en president uten legitimitet på krav om utdanning, bolig og omfordeling.

LES MER → Vagant: Liberté, égalité, brutalité

MORGENBLADET · EIRIK HØYER LEIVESTAD

Husker du?

Nostalgi har vært en medisinsk diagnose, drivstoff for reaksjonær politikk og for popkultur på tomgang. Eirik Høyer Leivestad spør om følelsen også kan brukes til noe positivt. Essayet leses godt sammen med Collins og Streeck om hva venstresiden kan hente fra fortiden uten å bli reaksjonær.

LES MER → Morgenbladet: Husker du? (abonnement)

KJENN DITT ARKIV

Jameson-spalten

JAMESON · DET POLITISK UBEVISSTE

Monsteret som historie

I «The Political Unconscious» (1981) foreslår Jameson at alle fortellinger må leses som symbolske løsninger på virkelige sosiale motsetninger som ikke kan løses. «Godzilla Minus Zero» er et godt eksempel. Filmen gjør det Klassekampen kaller antiamerikansk til et monster som ikke kan stanses, og gir nasjonalt fellesskap som svar. Spørsmålet er hva filmen ikke kan si: at Japan i dag er et sentralt ledd i den amerikanske militærordenen den kritiserer.

Duke University Press gir 10. november ut «The Cultural Logic of Late Capitalism» som egen bok, med innledning av Michael Hardt. Den forklarer også Berger-capsen i hovedsaken.

LES MER → Duke UP: The Cultural Logic of Late Capitalism

FRA ARKIVET · 1954

Ishirō Honda: «Gojira»

Hondas film hadde premiere 3. november 1954, åtte måneder etter at fiskebåten Daigo Fukuryū Maru ble rammet av nedfall fra den amerikanske hydrogenbombeprøven Castle Bravo ved Bikini. To år etter at den amerikanske okkupasjonen tok slutt, var dette den første store japanske filmen om atomvåpen. Den amerikanske versjonen fra 1956 klippet bort mye av den politiske brodden. Se den sammen med J. Hobermans essay.

LES MER → Criterion: Godzilla, Poetry After the A-Bomb · Criterion: Reign of Destruction

LYTT

Episoder fra uken

LRB PODCAST · 6. NOVEMBER · 1 T 23 MIN

Gaza and the Forever War

Adam Shatz snakker med Jaser Abu Mousa og Bashir Abu-Manneh om Gaza og den endeløse krigen.

LES MER → LRB: Gaza and the Forever War

LRB ON POLITICS · 4. NOVEMBER · 1 T 18 MIN

Can the UK economy ever change?

James Butler med Daniela Gabor og Aditya Chakrabortty om hvorfor britisk økonomisk politikk står fast, uansett regjering.

LES MER → LRB: On Politics

THE DIG · 6. NOVEMBER · 1 T 42 MIN

Total Repudiation

Daniel Denvir og Keeanga-Yamahtta Taylor om det amerikanske valget, der en demokratisk bølge fulgte etter sosialistiske seire i primærvalgene.

LES MER → The Dig: Total Repudiation

KONFERANSER OG SEMINARER

Opptak du kan se nå, og det som kommer

OPPTAK · BBC 1972 · 30 MIN

John Berger: «Ways of Seeing», episode 1

Første episode, der Berger bruker Benjamins kunstverkessay til å vise hvordan fotografiet forandret måten vi ser maleriet på. Det er det beste stedet å begynne i jubileumsuken.

LES MER → YouTube: Ways of Seeing, episode 1

7.–8. NOVEMBER · SOAS, LONDON

Historical Materialism: siste dager

Konferansen «Planetary Warscapes Ablaze» avsluttes med plenum om fascisme og antifascisme lørdag kl. 19.00 (Rob Knox, Robyn Marasco og Alberto Toscano) og om imperialisme søndag kl. 17.00 (Charmaine Chua, Adam Hanieh, Ashok Kumar, Costas Lapavitsas og Shahrzad Mojab). Strømming er ikke oppgitt.

LES MER → HM: program

8. NOVEMBER · ROMA

Gramscis arrestasjon, 100 år

Fondazione Gramsci samles kl. 11.00 i Via Morgagni 25 og går videre til Via Trapani 12. Der leser Damiano Moscardini og Sara Viglianese. Strømming er ikke oppgitt.

LES MER → Fondazione Gramsci: L'arresto

18.–20. NOVEMBER · FRANKFURT

Adorno-forelesningene: Melinda Cooper

Melinda Cooper holder forelesningsrekken «Anachronism in Our Times» med utgangspunkt i «Louis Bonapartes attende brumaire». Første kveld gjelder patrimonial kapitalisme, andre kveld fascisme som revolusjonær konservatisme. Forelesningene begynner kl. 18.30. Strømming er ikke oppgitt.

LES MER → Institut für Sozialforschung: Adorno-Vorlesungen 2026

18. NOVEMBER–2. DESEMBER · LONDON

John Berger at 100: film og samtaler

New Unity viser Berger-filmer med samtaler: «Once Upon a Time» og «A Telling Eye» med Mike Dibb (18. november), «Go Closer: John Berger on Television» (25. november) og «Taskafa» med Andrea Luka Zimmerman (2. desember). Tegningsutstillingen i Mandell's Gallery i Norwich står til 21. november.

LES MER → John Berger home: arrangementer i Storbritannia

24. NOVEMBER · LÜNEBURG

Samaddar om Gramscis sørspørsmål

Den indiske statsviteren Ranabir Samaddar holder LIAS-forelesningen «Gramsci's Southern Question: An Infinite Contradiction» ved Leuphana-universitetet. Strømming er ikke oppgitt.

LES MER → Leuphana: LIAS Lecture

VIDERE LESNING

Også verdt tiden

SIDECAR · OWEN HATHERLEY · JULI

Hope and Defeat

Hatherleys lesning av Berger, nyttig som forarbeid til jubileet.

LES MER → Sidecar: Hope and Defeat

LRB · NR. 20

Resten av nummeret

Emma Dench om romersk arbeid og telling, Fraser MacDonald om eierskap til det skotske høylandet, Maureen McLane om Fanny Howe og John Foot om fotballstjerner.

LES MER → Dench (abonnement) · MacDonald (abonnement) · McLane (abonnement)

RADICAL PHILOSOPHY · 221

Rebecca Comay: Lumpendialectic

Fra Adorno-dossieret i sommernummeret, en god inngang til Cooper-forelesningene.

LES MER → Radical Philosophy: Lumpendialectic

EUROZINE · 6. NOVEMBER

Sudetene: et tapt paradis?

Zemančíková om minnet av de fordrevne tyskerne og landskapet de etterlot.

LES MER → Eurozine: Sudety

OM MOTLYS

Et lørdagsmagasin for lange tekster

OM MOTLYS

Utgitt av Lars Iversen

Motlys samler hver lørdag lange lesestykker, debatter og arrangementer innen filosofi, idéhistorie og politisk økonomi, ordnet etter tema. Merkingen «abonnement» og «gratis konto» viser hva som krever innlogging.

LES MER → larsiversen.co/motlys